

Những giá trị gia đình truyền thống và hiện đại được thanh niên hướng đến trong bối cảnh hiện nay (Nghiên cứu trường hợp sinh viên Hà Nội)

TS. DƯƠNG THỊ THU HƯƠNG

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: duonghuong.xhh@gmail.com

Nhận ngày 7 tháng 6 năm 2023; chấp nhận đăng 9 năm 2023.

Tóm tắt: Trên cơ sở phân tích dữ liệu khảo sát đối với 260 mẫu nghiên cứu quan điểm sinh viên về kết hôn và giá trị gia đình, bài viết làm rõ những giá trị gia đình truyền thống và hiện đại được các bạn trẻ ủng hộ, hướng đến trong bối cảnh hiện nay. Kết quả nghiên cứu cho thấy, xu hướng mong muốn kết hôn, lập gia đình vẫn là xu hướng phổ biến của sinh viên. Sinh viên đa phần ủng hộ có chọn lọc các giá trị truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam, nhưng cũng có xu hướng loại bỏ và không còn ủng hộ những giá trị lạc hậu. Bên cạnh đó, thế hệ trẻ cũng tiếp nhận những giá trị gia đình hiện đại, phù hợp với đặc điểm và xu hướng biến đổi của xã hội.

Từ khoá: gia đình, sinh viên, giá trị, truyền thống, hiện đại.

Abstract: On analyzing survey data among 260 student participants related to their perspectives on marriage and family values, this article elucidates the traditional and modern family values that young people support and aspire to in the current context. The research results show that the desire to marry and start a family remains a prevalent trend among students. The majority of students choose to selectively embrace positive traditional values from Vietnamese families while tending to reject outdated values. Furthermore, the younger generation also adopts modern family values that align with the evolving characteristics and trends in society.

Keywords: family, students, values, tradition, modern.

1. Giới thiệu

Gia đình là một thiết chế quan trọng của xã hội, đảm nhiệm những chức năng cơ bản giúp duy trì một xã hội ổn định và góp phần phát triển xã hội bền vững thông qua đảm nhận các chức năng như chức năng kinh tế, chức năng giáo dục, chức năng tái sản xuất con người, xã hội hoá trẻ em, chăm sóc người cao tuổi... Gia đình còn gắn liền với hạnh phúc cá nhân, là nơi nuôi dưỡng, giáo dục mỗi con người từ khi sinh ra, lớn lên, trưởng thành, đến khi xa lìa cuộc đời.

Chỉ thị 06 - CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư là văn bản chỉ đạo gần nhất và rất quan trọng về công tác gia đình trong bối cảnh mới⁽¹⁾. Không

chỉ xác định gia đình là tế bào của xã hội, là nơi duy trì nòi giống, là môi trường nuôi dưỡng, giáo dục nhân cách con người, giúp mỗi cá nhân trưởng thành, mà còn là nơi bảo tồn, phát huy truyền thống văn hoá tốt đẹp, chống lại các tệ nạn xã hội, tạo nguồn lực xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Để chỉ thị 06 - CT/TW đi vào cuộc sống, Ban Tuyên giáo Trung ương ban hành Hướng dẫn số 15 - BTGTW về triển khai thực hiện Chỉ thị số 06 - CT/TW với việc xác định rõ hoạt động của gia đình là trọng tâm của chính sách, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội. Như vậy có thể thấy, vấn đề gia đình là vấn đề quan trọng, thu hút sự quan tâm, chỉ đạo sát sao của các cấp lãnh đạo⁽²⁾.

Như đã đề cập, gia đình là một thiết chế xã hội quan trọng, nó vừa chịu tác động của những thiết chế xã hội khác, đồng thời chịu tác động chung từ những biến đổi xã hội. Trong bối cảnh xã hội Việt Nam đang trải qua những biến đổi sâu rộng về kinh tế - xã hội, quá trình đô thị hoá diễn ra cùng với quá trình công nghiệp hoá, sự xuất hiện của công nghệ số, trí tuệ nhân tạo xâm nhập sâu rộng trong đời sống xã hội, thiết chế gia đình chịu ảnh hưởng không nhỏ từ những tác động nói trên. Trong bối cảnh đó, rất nhiều câu hỏi đặt ra đối với thế hệ trẻ: liệu đa phần thanh niên hiện nay có mong muốn lập gia đình hay không, và khi lập gia đình, họ có còn hướng đến gìn giữ và coi trọng những giá trị văn hoá gia đình truyền thống hay không? Bên cạnh những giá trị truyền thống, thế hệ trẻ hướng đến những giá trị gia đình hiện đại nào? Nhằm có thêm hiểu biết khoa học về những vấn đề này, nghiên cứu đã tập trung tìm hiểu những giá trị gia đình truyền thống và hiện đại thanh niên hướng đến (nghiên cứu trường hợp đối với sinh viên Hà Nội). Kết quả nghiên cứu góp phần bổ sung thêm những căn cứ khoa học nhằm đưa ra những khuyến nghị, giải pháp trong xây dựng định hướng phát triển và gìn giữ giá trị gia đình Việt Nam cho giai đoạn tiếp theo, đặc biệt đối với thế hệ thanh niên.

2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi trực tuyến đối với sinh viên tại Hà Nội, trong đó đặt trọng tâm gửi bảng hỏi đến các nhóm, các diễn đàn sinh viên thuộc 6 trường, đại diện cho các khối ngành học: khoa học xã hội và nhân văn, sư phạm, kinh tế tài chính, công nghệ, kỹ thuật, bao gồm:

- Trường Đại học Kinh tế Quốc dân
- Trường đại học Ngoại thương
- Trường đại học Bách khoa Hà Nội
- Trường đại học Giao thông vận tải
- Học viện Báo chí và Tuyên truyền
- Đại học Sư phạm Hà Nội.

Bên cạnh đó, để đa dạng mẫu nghiên cứu, nghiên cứu cũng nhờ những người đã từng trả lời phiếu gửi đường liên kết đến mạng lưới bạn bè của

họ mời tham gia trả lời bảng hỏi. Kết quả, có 260 người tham gia trả lời bảng hỏi là sinh viên từ năm thứ nhất đến năm thứ 4/5 đang học tại Hà Nội thuộc đa dạng các khối ngành học; sinh viên nam chiếm 54,2% và sinh viên nữ chiếm 45,8%.

3. Kết quả nghiên cứu

Mục tiêu và dự định kết hôn của sinh viên

Trong xã hội hiện đại, một trong những mối quan tâm của xã hội là: thế hệ trẻ có còn coi trọng và đặt mục tiêu kết hôn, lập gia đình, hay chú trọng hơn đến phát triển sự nghiệp, theo đuổi lối sống độc lập, tự do, không hôn nhân. Đối với sinh viên trong mẫu nghiên cứu, khi được hỏi: ☐ Theo bạn, việc kết hôn có phải là mục đích quan trọng mà bạn hướng đến trong 10 năm tới không? ☐ kết quả thu được như sau:

Có trên 62% sinh viên cho rằng kết hôn là mục tiêu quan trọng và rất quan trọng của họ trong 10 năm tới (trong đó 51,2% sinh viên xác định là mục tiêu quan trọng, 11,5% cho rằng rất quan trọng). Tỷ lệ cho rằng không quan trọng chỉ chiếm 8% tổng số mẫu nghiên cứu, tuy nhiên đáng chú ý có đến hơn 29% đánh giá việc kết hôn trong 10 năm tới chỉ nằm ở mức ưu tiên ☐ bình thường ☐ Khi được hỏi ☐ bạn có dự định kết hôn không? ☐ có 89,2% xác định ☐ có ☐ kết hôn trong tương lai, chỉ có 10,8% xác định sẽ không kết hôn trong tương lai. Kết quả nghiên cứu này khá tương đồng với kết quả nghiên cứu đề tài khoa học cấp nhà nước: ☐ Các giá trị cơ bản của gia đình Việt Nam ☐ thực hiện khảo sát trong giai đoạn 2017 - 2019, với kết quả cho thấy gia đình và hôn nhân vẫn là giá trị và xu hướng quan trọng của xã hội Việt Nam, và trên 80% những người trưởng thành còn độc thân cho biết họ sẽ lập gia đình⁽³⁾.

Như vậy, kết quả nghiên cứu cho thấy tỷ lệ sinh viên không có dự định kết hôn hay đánh giá việc kết hôn không phải là mục tiêu quan trọng của họ không cao, tuy nhiên cũng cho thấy đây là lựa chọn của một nhóm nhỏ trong giới trẻ. Phần lớn sinh viên vẫn có dự định kết hôn, thậm chí đánh giá kết hôn là một trong các mục tiêu quan trọng của cuộc đời họ trong vòng 10 năm tới.

Giá trị truyền thống và hiện đại của gia đình

sinh viên hướng đến

Như đã đề cập, khách thể nghiên cứu là sinh viên đang học tập và sinh sống tại Hà Nội, họ là đối tượng năng động, sống trong bối cảnh xã hội hiện đại, dễ dàng tiếp cận cái mới, có xu hướng cởi mở, hiện đại trong lối sống, giá trị theo đuổi. Một quan tâm của nhiều nhà nghiên cứu hiện nay là liệu thanh niên có còn quan tâm và chú trọng đến các giá trị văn hoá truyền thống gia đình Việt Nam hay không và bên cạnh những giá trị văn hoá truyền thống, họ còn chú trọng và dung nạp những giá trị hiện đại nào?

Kết quả phân tích dữ liệu cho thấy, sinh viên vẫn chú trọng những giá trị gia đình truyền thống cơ bản, tuy nhiên có chọn lọc, dần loại bỏ những giá trị không còn phù hợp, đồng thời cũng tiếp nhận những giá trị mới, có tính hiện đại. Đây được xem là những tín hiệu tích cực ở thế hệ trẻ. Có 12 chuẩn mực đánh giá mức độ ủng hộ các giá trị gia đình truyền thống và hiện đại của sinh viên đó là:

1. Con cái phải hiếu thảo với cha mẹ
2. Anh chị em trong gia đình đùm bọc lẫn nhau
3. Uống nước nhớ nguồn, ghi nhớ công ơn cha mẹ
4. Con cháu thể hiện lòng hiếu thảo với ông bà
5. Sự chung thủy giữa vợ và chồng
6. Thờ cúng tổ tiên
7. Lưu giữ và phát huy truyền thống văn hoá của gia đình
8. Trong nhà nhất thiết phải có con trai nối dõi
9. Phân công gia đình: đàn ông lo việc lớn, đưa ra các quyết định quan trọng, phụ nữ lo bếp núc tổ ấm gia đình
10. Bình đẳng giữa vợ và chồng trong kiếm tiền, thực hiện vai trò gia đình
11. Con cái sống tự lập, riêng tư
12. Cha mẹ không can thiệp vào cuộc sống của con cái

Với thang đo đánh giá mức độ ủng hộ theo điểm đánh giá từ 1 đến 5 (1. Rất không ủng hộ; 2. Không ủng hộ; 3. Bình thường; 4. Ủng hộ; 5. Rất ủng hộ), điểm càng cao thể hiện mức độ ủng hộ càng lớn. Điểm trung bình thể hiện mức độ ủng hộ trung bình chung của toàn mẫu nghiên cứu với

từng giá trị gia đình được hỏi.

Các giá trị từ 1 đến 7 ở trên đều là những giá trị truyền thống của gia đình Việt Nam và là những giá trị được sinh viên đánh giá được họ chú trọng với mức điểm trung bình cao: điểm trung bình rơi vào khoảng từ 3,7 điểm đến 3,92 điểm (trên tổng số 5 điểm). Trong 7 giá trị này, giá trị được sinh viên đề cao nhất là sự chung thủy giữa vợ và chồng (đạt điểm trung bình đánh giá mức độ coi trọng là 3,92 điểm). Tiếp đến là những giá trị tốt đẹp khác như: con cháu thể hiện lòng hiếu thảo với ông/bà, cha mẹ, nhớ công ơn cha mẹ, uống nước nhớ nguồn, lưu giữ và phát huy những truyền thống tốt đẹp của gia đình. Ngay cả giá trị thờ cúng tổ tiên vẫn nhận được sự ủng hộ tương đối cao của sinh viên trong mẫu nghiên cứu, với điểm trung bình mức độ ủng hộ là 3,7 điểm/ 5 điểm.

Bên cạnh đó cũng có thể thấy có một bộ phận rất nhỏ sinh viên có ý kiến ☐không ủng hộ☐các giá trị văn hoá gia đình truyền thống trên, rơi vào khoảng từ 5% đến 7%.

Một trong những giá trị văn hoá gia đình truyền thống Việt Nam được đề cao trong suốt chiều dài lịch sử phát triển xã hội là sự đùm bọc, yêu thương giữa anh em trong cùng một thế hệ và sự hiếu thảo của con cháu với các thế hệ cha mẹ, ông bà. Trong xã hội hiện đại, trong bối cảnh nhịp sống bận rộn tại xã hội đô thị, rất nhiều người lo ngại về nguy cơ mai một những giá trị này ở thế hệ trẻ. Tuy nhiên kết quả khảo sát cho thấy giới trẻ vẫn đánh giá cao và ủng hộ tích cực đối với những giá trị truyền thống nói trên. Sự gắn kết gia đình bền chặt, sự đùm bọc yêu thương, che chở, tôn trọng lẫn nhau vẫn là những giá trị gia đình cao đẹp thế hệ trẻ muốn hướng đến.

Bên cạnh những giá trị gia đình truyền thống được ủng hộ, cũng có 2 giá trị, trước đây được xem là quan trọng của gia đình truyền thống, hiện nay những giá trị này nhận được tỷ lệ ủng hộ của giới trẻ không còn nhiều:

- Trong nhà nhất thiết phải có con trai nối dõi;
- Phân công gia đình: đàn ông lo việc lớn, đưa ra các quyết định quan trọng, phụ nữ lo bếp núc tổ ấm gia đình.

Hai giá trị trên được xem là những yếu tố có phần lỗi thời, không còn nhận được sự ủng hộ lớn từ phía sinh viên - nhóm đại diện một phần cho giới trẻ hiện nay. Riêng với nội dung: trong nhà nhất thiết phải có con trai nối dõi, đây được xem là quan niệm phổ biến trong gia đình truyền thống trước đây, khi hỏi các bạn trẻ trong mẫu nghiên cứu, kết quả nhận được tỷ lệ ☐không ủng hộ☐và ☐rất không ủng hộ☐đạt cao nhất (46,5%), đồng thời tỷ lệ ☐ủng hộ☐cũng khá thấp (hơn 15% tổng số ý kiến ủng hộ).

Về phân công lao động trong gia đình, khuôn mẫu trong các gia đình truyền thống thường là phụ nữ phụ trách chăm sóc con cái, chăm lo tổ ấm, công việc nội trợ trong gia đình, trong khi đó đàn ông lo việc lớn, đưa ra các quyết định quan trọng. Khi được hỏi mức độ ủng hộ của sinh viên đối với khuôn mẫu gia đình như trên, kết quả phân tích dữ liệu cho thấy tỷ lệ người được hỏi không ủng hộ mô hình này cao hơn so với tỷ lệ ủng hộ. Có đến 40% sinh viên được hỏi không ủng hộ (trong đó tỷ lệ hoàn toàn không ủng hộ rất cao 23,8%), tỷ lệ ủng hộ chỉ chiếm 17,3% tổng số người được hỏi. Bên cạnh đó cũng phải kể đến có 42,7% tổng số người được hỏi lựa chọn phương án ☐bình thường☐ tức là không đồng ý cũng như không phản đối, tùy thuộc vào từng gia đình.

Bên cạnh xu hướng ủng hộ có chọn lọc một số giá trị truyền thống gia đình Việt, sinh viên trong mẫu nghiên cứu cũng thể hiện rõ quan điểm ủng hộ những giá trị gia đình hiện đại, trong đó đặc biệt chú ý là giá trị về bình đẳng giới trong gia đình cũng như tôn trọng độc lập, riêng tư và không can thiệp vào cuộc sống của con cái. Khi được hỏi về mức độ ủng hộ đối với quan điểm bình đẳng giữa vợ và chồng trong kiếm tiền, thực hiện vai trò gia đình có 36,9% ý kiến cho biết ☐rất ủng hộ☐, 20,8% lựa chọn ☐ủng hộ☐. Tỷ lệ ☐không ủng hộ☐ chỉ chiếm 9,3% và có 33,1% ý kiến lựa chọn phương án ☐bình thường☐(không phản đối cũng không ủng hộ). Bình đẳng là một giá trị của xã hội hiện đại. Kết quả nghiên cứu cho thấy thế hệ trẻ bên cạnh lĩnh hội và chú trọng tiếp nhận giá trị truyền thống, họ cũng là những người hướng về những giá trị

hiện đại phù hợp với thời đại. Tương tự, tỷ lệ ủng hộ quan điểm con cái sống độc lập, riêng tư hay cha mẹ không can thiệp vào cuộc sống của con cái đều cao hơn nhiều so với tỷ lệ ☐không ủng hộ☐, tỷ lệ ủng hộ chiếm gần 40%, trong khi đó tỷ lệ ☐không ủng hộ☐hay ☐rất không ủng hộ☐chỉ chiếm trên dưới 10%.

Trong bối cảnh xã hội hiện đại xuất hiện nhiều những xu hướng mới, nhân tố mới: sự dịch chuyển đa dạng vì nhiều mục đích như đi học, đi làm, và tự do cá nhân được xem là một giá trị mới, khi đó giá trị gia đình cũng cần thay đổi và thích ứng theo. Trong xã hội truyền thống, dựng vợ, gả chồng được xem là một việc hệ trọng của mỗi cá nhân khi đến tuổi trưởng thành. Người đến tuổi trưởng thành mà chưa kết hôn thường bị xã hội đánh giá là ☐có vấn đề☐hoặc không bình thường. Một xu hướng có thể không còn là mới ở các quốc gia phát triển nhưng khá mới mẻ ở Việt Nam, đó là xu hướng sống độc thân, không kết hôn khi đến tuổi trưởng thành. Có nhiều yếu tố thuộc về xã hội hiện đại, ảnh hưởng đến lựa chọn kết hôn hay sống độc thân, bao gồm: cuộc sống đô thị đắt đỏ, cuộc sống, công việc bấp bênh, giá nhà quá đắt đỏ, con người có quá nhiều mối quan tâm và nhiều nhu cầu khác mong muốn được đáp ứng...

Mặc dù đây là một xu hướng mới, khác biệt rất lớn đối với giá trị được đề cao trong xã hội truyền thống, tuy nhiên giới trẻ hoàn toàn không đánh giá khắt khe với xu hướng mới này. Khi được hỏi về mức độ ủng hộ đối với lối sống độc thân, tỷ lệ trả lời ☐không ủng hộ☐chỉ chiếm gần 7%, trong khi đó 42% trả lời họ ủng hộ và rất ủng hộ việc lựa chọn sống độc thân của giới trẻ, tỷ lệ đánh giá ở mức trung gian ☐bình thường☐(không ủng hộ cũng như không phản đối) chiếm 51,2%. Ngoài ra, một xu hướng nữa là xu hướng sống thử, thế hệ trẻ đúng là đã cởi mở hơn và không còn phán xét khắt khe với vấn đề sống thử, tuy nhiên, để nhận định đây là xu hướng được ủng hộ rộng rãi của giới trẻ thì không đúng. Kết quả phân tích dữ liệu cho thấy, chỉ có 12,7% ý kiến ☐không ủng hộ☐việc sống thử trước khi kết hôn, tỷ lệ lựa chọn ☐ủng hộ☐là 18,5%, đáng quan tâm là tỷ lệ ☐phân vân☐là 68,8%. Như

vậy có thể thấy rất rõ, thế hệ trẻ vẫn không hoàn toàn dễ dãi, cởi mở với vấn đề sống thử mà không cần suy nghĩ.

Giá trị tạo dựng hạnh phúc gia đình trong xã hội hiện đại.

Nhằm hiểu rõ hơn về quan điểm của giới trẻ về những giá trị họ cho là góp phần tạo dựng nên hạnh phúc gia đình hiện nay, nghiên cứu có đưa ra 10 yếu tố để sinh viên lựa chọn những yếu tố được xem là góp phần tạo dựng hạnh phúc gia đình.

Những yếu tố có tỷ lệ đánh giá ☒đúng☐cao nhất lại thuộc về những giá trị tinh thần, sự tôn trọng, quan tâm, chia sẻ, chung thủy, không có bạo lực, cụ thể:

- Tôn trọng lẫn nhau (68,5%)
- Không có bạo lực (68,5%)
- Chung thủy (68,1%)
- Quan tâm, biết chia sẻ (65,4%)

Yếu tố thuộc về giá trị vật chất như điều kiện kinh tế, việc làm ổn định cũng có tỷ lệ lựa chọn ☒đúng☐đối với đóng góp vào hạnh phúc gia đình ở mức tương đối cao (trên dưới 50%), tuy nhiên vẫn xếp sau những yếu tố thuộc về giá trị tinh thần nói trên. Nếu như ở nhiều quốc gia phát triển, hôn nhân không còn cái không còn xa lạ và là sự lựa chọn khá phổ biến của nhiều cặp vợ chồng. Kết quả nghiên cứu đối với sinh viên sống tại Hà Nội cho thấy có con cái cũng là một yếu tố được sinh viên đánh giá có giá trị tương đối quan trọng đóng góp vào hạnh phúc gia đình (41,2% lựa chọn phương án ☒đúng☐, 50,4% lựa chọn ☒đúng một phần☐, chỉ có 8,5% tổng số người được hỏi lựa chọn ☐sai☐). Tuy nhiên khi được hỏi phải có con trai mới đem lại hạnh phúc gia đình, có đến 53% ý kiến cho rằng ☐sai☐, chỉ có 11,9% ý kiến xác nhận là ☒đúng☐, và còn lại 35% ý kiến cho rằng chỉ đúng một phần. Kết quả một lần nữa tái khẳng định lại thế hệ trẻ, trong đó cụ thể là sinh viên đang sinh sống tại Hà Nội có xu hướng duy trì các giá trị văn hoá gia đình truyền thống một cách có chọn lọc, dần loại bỏ những giá trị không còn phù hợp, đồng thời họ cũng đề cao và tiếp nhận những giá trị mới, hiện đại, phù hợp với những biến đổi xã hội nói chung.

Kết luận

Kết quả nghiên cứu đã cho thấy rõ quan điểm của sinh viên về mong muốn kết hôn, giá trị gia đình truyền thống, hiện đại được sinh viên ủng hộ cũng như quan điểm về những yếu tố là những giá trị đóng góp tạo nên hạnh phúc gia đình. Mặc dù là thế hệ trẻ, sống trong bối cảnh xã hội có nhiều biến đổi theo xu hướng hiện đại, chịu tác động của các nền văn hoá khác nhau từ các nước trong khu vực cũng như các quốc gia phát triển trên thế giới, tuy nhiên, sinh viên Hà Nội vẫn cho thấy xu hướng mong muốn duy trì những giá trị văn hoá gia đình truyền thống tốt đẹp, chọn lọc và không ủng hộ những giá trị không còn phù hợp như: trọng nam khinh nữ, phân biệt giới trong phân công vai trò gia đình. Bên cạnh đó, thế hệ trẻ cũng tích cực ủng hộ những giá trị mới có tính tính cực, đóng góp vào sự phát triển bền vững gia đình, xã hội như bình đẳng giới. Mong muốn kết hôn vẫn là xu hướng phổ biến của giới trẻ trong mẫu nghiên cứu, trong đó họ cũng hướng đến đề cao những giá trị tinh thần, giá trị truyền thống tốt đẹp cũng như chọn lọc những giá trị gia đình hiện đại mới phù hợp.

Nếu luận thêm được những kết quả này có ý nghĩa gì, với ai/cơ quan/tổ chức nào (ví dụ với cha mẹ trong quan hệ với con cái, với nhà trường đại học trong định hướng, với chính các bạn trẻ☐) thì càng tốt./.

(1) Ban Bí thư (2021), *Chi thị số 06 - CT/TW ngày 24/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới*, tại trang: <https://tulieu-vankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/chi-thi-so-06-cttw-ngay-2462021-cua-ban-bi-thu-ve-tang-cuong-su-lanh-dao-cua-dang-doi-voi-cong-tac-xay-dung-gia-7537/>.

(2) Ban Tuyên giáo Trung ương (2021), *Hướng dẫn triển khai thực hiện Chi thị số 06 về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác xây dựng gia đình trong tình hình mới*, tại trang: <https://tuyengiao.vn/ban-can-biet/huong-dan-trien-khai-thuc-hien-chi-thi-so-06-ve-tang-cuong-su-lanh-dao-cua-dang-doi-voi-cong-tac-xay-dung-gia-134581>.

(3) Trần Thị Minh Thi (2020), *Những biến đổi của gia đình Việt Nam hiện nay và một số khuyến nghị chính sách*, Tạp chí cộng sản, số ngày 10/6/2020.